

พรเทพ ทวีภักย์จน์

ผู้บริหารสำนักทนายพรเทพทศกุล

บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)

การปิดอากรแสตมป์ในหนังสือมอบอำนาจฟ้องคดี

อากร แสตมป์ (Stamp Duty) เป็นภาษีประเภทหนึ่งที่เก็บจากการทำตราสารจำนวน 28 ลักษณะตามประมวลรัษฎากร มาตรา 103 ประกอบบัญชีอัตราอากรแสตมป์ โดยผู้มีหน้าที่เสียอากรแสตมป์จะต้องไปซื้ออากรแสตมป์มาปิดทับลงบนตราสารแล้วขีดฆ่าหรืออีกกรณีหนึ่งคือชำระเป็นตัวแทนต่อพนักงานหน้าที่ตามจำนวนมูลค่าอากรแสตมป์ที่จะต้องเสียหรือเสียโดยวิธีใช้กระดาษที่มีแสตมป์ติดเป็นราคาไม่น้อยกว่าอากรที่ต้องเสีย และขีดฆ่าแล้วหรือยื่นตราสารให้พนักงานเจ้าหน้าที่ประทับแสตมป์ติด และชำระเงินเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าอากรแสตมป์ที่ต้องเสีย และขีดฆ่าแล้ว หากผู้มีหน้าที่ต้องปิดอากรแสตมป์ไม่เสียอากรแสตมป์ตามที่ มีหน้าที่ต้องเสียแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่จะไม่ดำเนินการ ไม่รับรองหรือไม่ให้ความคุ้มครองตามกฎหมาย นอกจากนี้ยังไม่อาจใช้ตราสารนั้นเป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่งได้

อีกทั้งยังต้องรับผิดชอบในทางแพ่งโดยถูกเรียกเงินเพิ่มอากร และยังมีคามผิดทางอาญามีโทษถึงจำคุกหรือปรับหรือทั้งจำทั้งปรับอีกด้วย ผู้ทำตราสารหรือทรงหรือผู้รับประโยชน์ตราสารต้องสูญเสียสิทธิไป เพราะตราสารนั้นไม่ได้ปิดอากรแสตมป์บริบูรณ์ **คู่ความบางคน**

ต้องแพ้โดยศาลจะพิพากษาว่าไม่มีอำนาจฟ้อง สูญเสียสิทธิทรัพย์สิน และเงินทองจำนวนมากเพราะตราสารปิดอากรแสตมป์ไม่บริบูรณ์ จึงใช้เป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่งไม่ได้

ดังนั้น อากรแสตมป์จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้ประกอบการค้าผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ผู้ทำตราสาร ผู้ทำนิติกรรมสัญญา ต้องศึกษาเรื่องอากรแสตมป์ให้เข้าใจองแท้จะได้ไม่หลงลืม หรือทำผิดพลาดเกี่ยวกับอากรแสตมป์ อันจะทำให้สูญเสียสิทธิของตน อีกทั้งยังต้องรับผิดชอบชำระเงินเพิ่มอากร และรับโทษทางอาญาอีกด้วย ประมวลรัษฎากรได้กำหนดลักษณะของตราสารที่ต้องเสียอากรแสตมป์ไว้ตามบัญชีอัตราอากรแสตมป์ ซึ่งมีทั้งหมด 28 ลักษณะ ตราสารที่จะต้องเสียอากรแสตมป์นั้น ต้องทำในรูปสัญญา คือ ทำเป็นหนังสือสองฝ่ายลงชื่อ มิใช่เป็นเพียงหลักฐานทางหนังสือ ซึ่งลงชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบเพียงฝ่ายเดียว เช่น หลักฐานการกู้ยืมเงิน หลักฐานการค้าประกัน หลักฐานจ้างทำของ

สำหรับใบมอบอำนาจ เป็นตราสารลักษณะที่ 7 คือ ใบตั้งตัวแทนซึ่งมิได้กระทำในรูปลักษณะตราสารสัญญาคือใบมอบอำนาจนั้นลงชื่อผู้มอบอำนาจเพียงฝ่ายเดียว หากลงชื่อสองฝ่ายถือเป็น

สัญญาตัวแทนจะเป็นตราสารลักษณะที่ 21 แต่ในทางปฏิบัตินั้น ใบมอบอำนาจมักจะลงชื่อผู้รับมอบอำนาจไว้ด้วย ซึ่งลงไว้เกิน เช่นนี้ก็ไม่มีผลกระทบต่อใบมอบอำนาจ ยังถือว่าเป็นใบมอบอำนาจที่สมบูรณ์บังคับได้ แต่อย่างไรก็ตามแม้จะแปลว่าใบมอบอำนาจที่ลงลายมือชื่อทั้งผู้มอบอำนาจ และผู้รับมอบอำนาจเป็นสัญญาตัวแทน การเสียอากรแสตมป์ก็จะมีผลเป็นอย่างเดียวกัน กล่าวคือ ใบมอบอำนาจให้บุคคลคนเดียวหรือหลายคนกระทำการครั้งเดียวปิดอากรแสตมป์ 10 บาท หากได้กระทำการมากกว่าครั้งเดียว ปิดอากรแสตมป์ 30 บาท ส่วนสัญญาตัวแทนนั้น หากมอบอำนาจเฉพาะการคือมอบให้ทำการเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ ปิดอากรแสตมป์ 10 บาท หากมอบอำนาจทั่วไป หมายถึงให้ทำการทั่วไปได้หลายเรื่องหลายครั้ง ปิดอากรแสตมป์ 30 บาท

ปัญหาว่าการมอบอำนาจให้กระทำการเพียงครั้งเดียวหรือกระทำการหลายครั้ง มีประเด็นต้องพิจารณา และตีความตีความเป็นอย่างมาก **อย่างกรณีการมอบอำนาจให้ฟ้องร้อง และดำเนินคดีในศาล** ซึ่งส่วนมากแล้วข้อความในหนังสือมอบอำนาจฟ้องจะข้อความเหมือนๆ หรือคล้ายๆ กัน ทนายความส่วนใหญ่จะปิด 30 บาทโดยให้ความเห็นว่าเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการฟ้องร้อง แต่ทนายความบางท่านกลับเห็นว่า การมอบดังกล่าวเป็นการกระทำเพียงครั้งเดียว ปิดเพียง 10 บาท **ทำไมต้องไปปิดให้เกินกว่ากฎหมายกำหนด** ประเด็นดังกล่าวนี้ในเรื่องหนังสือมอบอำนาจฟ้องร้องดำเนินคดี ศาลฎีกาได้มีคำวินิจฉัยไว้เป็นบรรทัดฐานว่าเป็นกิจการเดียวกันคือฟ้องร้องดำเนินคดีต่อจำเลย จึงเป็นกรณีการมอบอำนาจให้บุคคลคนเดียวหรือหลายคนกระทำการครั้งเดียว ซึ่งต้องปิดอากรแสตมป์เพียง 10 บาท

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1217/2545 ตามหนังสือมอบอำนาจระบุข้อความไว้โดยแจ้งชัดว่าเป็นการมอบอำนาจให้นาง ก. หรือนาย ส. คนใดคนหนึ่งกระทำการฟ้องร้องดำเนินคดีต่อจำเลยทั้งสอง ในฐานะ ผิดสัญญาเช่าซื้อ และคำประกันคดีนี้เท่านั้น ทั้งกิจการที่ นาง ก. หรือนาย ส. กระทำเป็นกิจการเดียวกันคือฟ้องจำเลยทั้งสองคดีนี้เพียงครั้งเดียว หากได้กระทำการแยกกันต่างคนต่างฟ้องคดีเรื่องต่อจำเลยทั้งสองหรือฟ้องบุคคลอื่นอันเป็นการกระทำมากกว่าครั้งเดียวไม่ แม้ นาย ส. ผู้รับมอบอำนาจคนหนึ่งเป็นผู้แต่งตั้งทนายความ และนาง ก. ผู้รับมอบอำนาจอีกคนหนึ่งเข้าเบิกความเป็นพยานโจทก์ในคดีนี้ก็ก็ตาม ก็เป็นที่เห็นได้ว่ากิจการที่ผู้รับมอบอำนาจทั้งสองกระทำ เป็นกิจการเดียวกันคือฟ้องร้องดำเนินคดีนี้ต่อจำเลยทั้งสอง จึงเป็นกรณีการมอบอำนาจให้บุคคลคนเดียวหรือหลายคนกระทำการครั้งเดียว ซึ่งต้องปิดอากรแสตมป์เพียง 10 บาท ตามบัญชีอัตราอากรแสตมป์ท้ายประมวลรัษฎากร ข้อ 7 (ก) เมื่อโจทก์ปิดอากรแสตมป์ในหนังสือมอบอำนาจจำนวน 30 บาท จึงสมบูรณ์ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 104 และบัญชีอัตราอากรแสตมป์ท้ายประมวลรัษฎากร ข้อ 7 (ก) แล้ว

หนังสือมอบอำนาจดังกล่าวจึงใช้เป็นพยานหลักฐานในคดีนี้ได้ ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 118

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8271/2538 ข้อความในหนังสือมอบอำนาจระบุว่า โจทก์มอบอำนาจให้ ๕. ฟ้องจำเลยทั้งสามต่อศาลแพ่ง เรียกค่าสินไหมทดแทน ค่าปลงศพ และค่าซ่อมรถ จากกรณีรถชน แม้จะมีข้อความด้วยว่าให้มีอำนาจเป็นผู้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนให้ปล่อยค่า ถอนคำร้องทุกข่มอบคดีให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดี และเข้าเป็นโจทก์ร่วมในชั้นศาล มีอำนาจดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลได้ทุกประการ รวมทั้งให้มีอำนาจดำเนินการไปในทางจำหน่ายสิทธิของโจทก์ได้ด้วย เช่น การยอมรับตามที่คุณความอีกฝ่ายหนึ่งเรียกร้อง การถอนฟ้อง การประนีประนอมยอมความ การสละสิทธิหรือการใช้สิทธิในการอุทธรณ์ฎีกา หรือในการขอให้พิจารณาคดีใหม่ และให้มีอำนาจดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นบังคับคดี มีสิทธิรับเงิน เอกสาร หรือสิ่งของอื่นๆ ไปจากศาลหรือเจ้าพนักงานศาล มีอำนาจแต่งตั้งทนายความ และหรือแต่งตั้งตัวแทนช่วงดำเนินการตามกฎหมายเพื่อให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้นก็ตาม แต่การกระทำต่างๆ เหล่านี้ก็เป็นกรณการกระทำเกี่ยวกับเรื่องการเรียกค่าสินไหมทดแทนค่าปลงศพ และค่าซ่อมรถจากกรณีรถชน และแม้จะมีข้อความให้ดำเนินการในชั้นสอบสวนของพนักงานสอบสวนอยู่ด้วย ก็เป็นการกระทำในเรื่องเดียวกันเกี่ยวกับกรณีรถชนดังกล่าวจึงเป็นการมอบอำนาจให้กระทำการครั้งเดียวต้องปิดอากรแสตมป์เพียง 10 บาท

บทสรุปสังคาย การมอบอำนาจให้ฟ้องร้องดำเนินคดีในศาล โดยปกติผู้ฟ้องร้องเองมีความประสงค์จะดำเนินคดีกับผู้ถูกฟ้องก็จะระบุไว้ว่าดำเนินคดีในเรื่องใด จะชัดเจนอยู่ในหนังสือมอบอำนาจแล้ว ส่วนที่ระบุว่าให้มีอำนาจจำหน่ายสิทธิของโจทก์ เช่น การยอมรับตามที่คุณความอีกฝ่ายหนึ่งเรียกร้อง การถอนฟ้อง การประนีประนอมยอมความ การสละสิทธิหรือใช้สิทธิในการอุทธรณ์หรือฎีกาหรือในการขอให้พิจารณาคดีใหม่ ให้มีอำนาจในการแต่งตั้งทนายความ ก็เป็นเรื่องของกระบวนการพิจารณาที่ผู้รับมอบอำนาจจำเป็นต้องกระทำในการพิจารณาของศาลอันสืบเนื่องจากการมอบอำนาจให้ฟ้องคดี จึงหาใช่เป็นเรื่องอื่นต่างหากจากการมอบอำนาจให้ฟ้องคดีใหม่